

Opinia Komitetu Regionów – Plan działań na rzecz kształcenia dorosłych – Na naukę zawsze jest odpowiednia pora

(2008/C 257/11)

KOMITET REGIONÓW

- Przypomina, że w wielu państwach członkowskich za kształcenie dorosłych odpowiadają władze na szczeblu regionalnym i lokalnym, które podejmują również i wdrażają decyzje dotyczące edukacji i szkolenia. Zatem środki zaproponowane w planie działań powinny zostać zrealizowane, tam gdzie jest to właściwe, również na szczeblu lokalnym i regionalnym.
- Zauważa, że w szczególności kształcenie dorosłych w istotny sposób przyczynia się do zapewnienia szans na rynku pracy, mobilności i integracji społecznej oraz rozwoju osobistego poprzez promowanie zdobywania kluczowych kompetencji przez wszystkich.
- Dostrzega, że korzyści, potwierdzenie i odblokowanie indywidualnego potencjału w ramach kształcenia dorosłych ma istotną „wartość dodaną” w odniesieniu do wielu innych aspektów społecznego, zawodowego, obywatelskiego, kulturalnego i ekonomicznego życia uczestników tego procesu. Programy kształcenia dorosłych, opierające się na zasadach i procesach partnerstwa stanowią podstawowe źródło wzmocnienia pozycji jednostki i społeczności.
- Popiera działania zmierzające do zapewnienia niezbędnych zasobów finansowych, ludzkich, administracyjnych i innych, co umożliwi osiągnięcie idealnej sytuacji w zakresie zwiększenia i pogłębienia udziału obywateli europejskich w procesie kształcenia dorosłych, a także będzie aktywnie uczestniczyć w takich działaniach.
- Pragnie zapewnić zaangażowanie lokalnych i regionalnych usługodawców i zainteresowanych stron jako partnerów na wszystkich etapach, w szczególności na etapie opracowywania polityki, tworzenia struktur administracyjnych i systemów świadczenia usług.
- Wyraża ubolewanie, że pomimo apelu Komisji Europejskiej o zapewnienie odpowiedniego poziomu finansowania i lepszego monitorowania sektora kształcenia dorosłych, ani sektor publiczny, ani prywatny nie inwestują w ten obszar wystarczających środków.

Sprawozdawca: Mary SHIELDS (IE/UEN-AE), członek Rady Miejskiej w Cork

Dokument źródłowy

Komunikat Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – „Plan działań na rzecz kształcenia dorosłych — Na naukę zawsze jest odpowiednia pora”

COM(2007) 558 wersja ostateczna

ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

UWAGI OGÓLNE

1. Z zadowoleniem przyjmuje ogólną koncepcję i proces kształcenia dorosłych przedstawione w komunikacie Komisji „Plan działań na rzecz kształcenia dorosłych — Na naukę zawsze jest odpowiednia pora” oraz popiera postawienie w tym dokumencie w centrum uwagi „dorosłego uczącego się”.

2. Przypomina, że kształcenie i szkolenia stanowią istotne czynniki wzrostu i rozwoju na szczeblu lokalnym i regionalnym, które służą także osiągnięciu celów strategii lizbońskiej. W szczególności kształcenie dorosłych w istotny sposób przyczynia się do zapewnienia szans na rynku pracy, mobilności i integracji społecznej oraz rozwoju osobistego poprzez promowanie zdobywania kluczowych kompetencji przez wszystkich.

3. Kształcenie dorosłych ma istotne znaczenie dla przyszłości Europy. Flexicurity oznacza, że tradycyjny model „jednego miejsca pracy na całe życie” należy do przeszłości. Ponadto technologia zmienia się coraz szybciej, wymagając stałego dokształcania w każdym wieku w celu dostosowania się do wymogów w zakresie umiejętności, a średnia długość życia również wzrasta. W tym przyszłym środowisku kształcenie dorosłych ma duże znaczenie zarówno dla rozwoju osobistego, jak i dla sukcesu gospodarczego oraz spójności społecznej Europy.

4. Zwraca uwagę na określone przez OECD główne zadania kształcenia dorosłych, takie jak doskonalenie kompetencji, wspieranie samorealizacji i lepszej spójności w społeczeństwie oraz rozszerzenie działań społecznych (sfera publiczna).

5. Popiera kluczowe korzyści kształcenia dorosłych dla obywateli europejskich, rozwoju społeczności, dobrobytu gospodarczego i konkurencyjności, upowszechniania integracji społecznej, upodmiotowienia jednostki i promowania społeczno-obywatelskiej integracji jako nieodłącznego etapu życiowej ścieżki rozwoju oraz z zadowoleniem przyjmuje określenie trzech *kluczowych elementów* niezbędnych do skutecznego i sprawnego funkcjonowania sektora kształcenia dorosłych, jakimi są założenia polityki, administracja oraz systemy usług w zakresie kształcenia.

6. Popiera włączenie kształcenia dorosłych w ramy uczenia się przez całe życie, tak by polityka planowana w tej dziedzinie

była spójna ze strategiami opracowywanymi w zakresie uczenia się przez całe życie.

7. Popiera określenie pięciu kluczowych dziedzin, na których należy skoncentrować kroki podejmowane w ramach proponowanego planu działań, jak też harmonogram ich realizacji.

8. Uważa, że proponowany plan działań może przyczynić się do zintegrowania i zwiększenia rangi kształcenia dorosłych w grupach docelowych, implikacji w zakresie finansów i zasobów, badań oraz rozwoju zawodowego, a także zarządzania różnorodnością europejskich tradycji kształcenia.

9. Popiera pogląd, że całościowe włączenie tych aspektów (o których mowa w pkt 4) i powiązanego planu działań przekłada się w sposób konkretny na umieszczenie kształcenia dorosłych w Europie w ramach proaktywnego, rozważnego, ukierunkowanego na uczącego się i inspirowanego politycznie etapu szeroko zakrojonego rozwoju.

10. Przypomina, że w wielu państwach członkowskich za kształcenie dorosłych odpowiadają władze na szczeblu regionalnym i lokalnym, które podejmują również i wdrażają decyzje dotyczące edukacji i szkolenia. Zatem środki zaproponowane w planie działań powinny zostać zrealizowane, tam gdzie jest to właściwe, również na szczeblu lokalnym i regionalnym.

11. Z zadowoleniem odnotowuje konsekwentne wykorzystanie w tekście pojęcia „kształcenie dorosłych”. Szeroka i obejmująca wiele aspektów koncepcja „kształcenia dorosłych” *per se* wskazuje na wartość indywidualnego zaangażowania w kształcenie i niezliczoną ilość formalnych/niefORMALNYCH sposobności uczenia się w życiu obywatela, a także podkreśla korzyści w zakresie rozwoju związane z aktywną postawą wobec zmieniającego się środowiska europejskiego i otaczającej rzeczywistości oraz pozwala skutecznie kierować naszymi wielorakimi celami.

12. Uważa, że rozwój zróżnicowanego kształcenia dorosłych będzie bardziej skuteczny i wydajny, jeżeli uczący się będą postrzegani jako osoby zdobywające, przekazujące lub tworzące „wiedzę”, oraz dostrzegą, że celem proponowanego planu działań jest wcielenie tej koncepcji w życie w spójny sposób.

13. Uważa, że kształcenie dorosłych obejmuje wieloczęściową konceptualizację wzajemnie powiązanych elementów wiedzy, umiejętności i postaw, percepcji, zrozumienia itp. Dorosli mają liczne różnorodne doświadczenia życiowe, a swój proces uczenia się wzbogacają poprzez uczestnictwo, kiedy

przejmują odpowiedzialność za ten proces, czują się akceptowani, zaangażowani i wspierani w środowisku nauczania charakteryzującym się wzajemnym szacunkiem. Społeczne relacje wszystkich uczestników (uczniów, nauczycieli, organizacji wspierających, administracji itp.) mają bardzo istotne znaczenie dla indywidualnej zdolności do podejmowania faktycznych zobowiązań w zakresie kształcenia dorosłych.

14. Dostrzega, że korzyści, potwierdzenie i odblokowanie indywidualnego potencjału w ramach kształcenia dorosłych ma istotną „wartość dodaną” w odniesieniu do wielu innych aspektów społecznego, zawodowego, obywatelskiego, kulturalnego i ekonomicznego życia uczestników tego procesu, jak również aspektów ponadpokoleniowych i międzypokoleniowych. Programy kształcenia dorosłych, opierające się na zasadach i procesach partnerstwa stanowią podstawowe źródło wzmocnienia pozycji jednostki i społeczności.

15. Przypomina o znaczeniu, jakie KR przywiązuje do zdobywania kluczowych kompetencji przez wszystkich obywateli europejskich, głównie ze względu na wymogi samodzielnego życia i poczucie własnej wartości. Kluczowe kompetencje UE stanowią znakomite ramy odniesienia dla rozwoju takich kompetencji, zwłaszcza na szczeblu lokalnym i regionalnym. Dorośli muszą być w stanie doskonalić swoje kluczowe kompetencje przez całe życie, przy czym szczególną uwagę należy poświęcić grupom docelowym, które zostały uznane za grupy priorytetowe w kontekście krajowym, regionalnym lub lokalnym. Istotną rolę będą tu odgrywać lokalne i regionalne inicjatywy z zakresu informowania, angażowania i motywowania tych grup, a także opracowywania oferty edukacyjnej dostosowanej do potrzeb osób w ich własnym środowisku.

16. Popiera szeroki zasięg i dogłębny charakter działań w zakresie kształcenia dorosłych (formalnego i nieformalnego) przedstawionych w planie działań, rozpiętość wymiaru kształcenia oraz formatywne podejście do oceny kształcenia, które odzwierciedla teorię i proces rozwoju inteligencji wielorakich.

17. Popiera działania zmierzające do zapewnienia niezbędnych zasobów finansowych, ludzkich, administracyjnych i innych, co umożliwi osiągnięcie idealnej sytuacji w zakresie zwiększenia i pogłębienia udziału obywateli europejskich w procesie kształcenia dorosłych, a także będzie aktywnie uczestniczyć w takich działaniach.

Partnerstwo na rzecz kształcenia

18. Stwierdza, że właściwie zorganizowane kształcenie dorosłych może przyczynić się aktywnie do integracji. Umożliwia ono integrację imigrantów w ich nowej ojczyźnie oraz daje miejscowej ludności szansę poznania nowych kultur i nauczania się nowych języków.

19. Z zadowoleniem przyjmuje zamieszczone w komunikacie odniesienia do znaczenia „partnerstwa” jako zasady pobudzającej do działania i procesowego aspektu społeczno-indywidualnych zobowiązań w kształceniu dorosłych. Partnerstwa na rzecz kształcenia są procesami symbiotycznymi i w całej Europie znajdują już odzwierciedlenie w różnego rodzaju inicjatywach edukacyjnych w dziedzinie kształcenia dorosłych.

20. Podkreśla, że partnerstwa na rzecz kształcenia:

- mają wysoką wartość motywacyjną dla uczących się zarówno indywidualnie, jak i w grupach;
- zapewniają solidne podstawy dla równego poszanowania wszystkich zainteresowanych stron;
- zapewniają dwukierunkową komunikację i wzajemny szacunek;
- przyczyniają się do większego profesjonalizmu w procesie kształcenia dorosłych;
- są istotnym czynnikiem służącym promowaniu większego udziału i zaangażowania „wykluczonych” osób i grup.

21. Popiera niezwykle cenny wkład partnerstw na rzecz kształcenia w przyszłe kształcenie dorosłych w Europie oraz proponuje, aby planowanie działań Komisji opierało się na określeniu odpowiednich zasad i celów oraz wyznaczeniu najlepszych praktyk pod względem partnerstwa na podstawie istniejących form kształcenia dorosłych w Europie, a także aby uwzględnić te ustalenia w materiałach dydaktycznych oraz wspólnie opracować i rozwinąć odpowiednie procedury oceny ilościowej i jakościowej.

22. Uważa, że ten „kaskadowy proces” wzmocnienia pozycji mógłby stanowić trwały aspekt europejskiego kształcenia dorosłych. Takie podejście jest spójne z podstawowymi celami UE i potwierdza rolę i wkład lokalnych i regionalnych uczestników w zintegrowanym procesie.

Uczestnictwo lub brak uczestnictwa w procesie kształcenia dorosłych

23. Z zadowoleniem przyjmuje znaczenie przypisywane w komunikacie zwiększaniu i wzmocnianiu uczestnictwa wszystkich europejskich obywateli w różnorodnych „wydarzeniach” z zakresu uczenia się przez całe życie; dotyczy to w szczególności docelowych grup osób wykluczonych oraz grup i osób, które w niewielkim stopniu lub w ogóle nie uczestniczą w takich inicjatywach, czyli m.in. osób o niskim poziomie alfabetyzacji, osób starszych, grup wykluczonych społecznie, osób niepełnosprawnych, osób, które przedwcześnie zakończyły naukę, starszych pracowników, pracowników o niskich kwalifikacjach, pracowników migrujących itp.

24. W tym kontekście zwraca uwagę na fakt, że wykluczenie z procesu kształcenia i brak uczestnictwa w tym procesie stanowi istotny pierwszy krok prowadzący do przyszłej marginalizacji, w której następnie często dochodzi do typowego „wykluczenia” z życia zawodowego, społeczno-obywatelskiego i kulturalnego.

25. Popiera stanowisko, zgodnie z którym konieczne jest zintegrowane podejście, aby zwiększyć typowo niski poziom uczestnictwa szerokiego grona osób i grup w kształceniu dorosłych oraz ustanowić kulturę ustawicznego kształcenia dla wszystkich obywateli.

26. Uważa ponadto, że nie jest to przedsięwzięcie łatwe, tanie ani szybkie i należałoby je postrzegać jako formę indywidualnej i społeczno-edukacyjnej inwestycji oraz indywidualnego i społeczno-edukacyjnego zobowiązania, co wymaga uwzględnienia go na poziomie osobistym i zawodowym, a także na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym.

27. Pragnie zapewnić zaangażowanie lokalnych i regionalnych usługodawców i zainteresowanych stron jako partnerów na wszystkich etapach, w szczególności na etapie opracowywania polityki, tworzenia struktur administracyjnych i systemów świadczenia usług, ponieważ w wielu państwach członkowskich odpowiedzialność za systemy kształcenia dorosłych ponosi szczebel regionalny i lokalny, jak również wyraźne jest lokalne i regionalne zobowiązanie w zakresie rozwoju kwalifikacji zawodowych, integracji społecznej, podstawowych umiejętności obywatelskich, integracji kulturalnej oraz dostosowania do zmieniających się warunków społecznych i indywidualnych.

28. Wzywa partnerów społecznych do uwzględniania potrzeb związanych z kształceniem dorosłych w umowach zbiorowych (prawo do szkoleń).

29. Stwierdza, że opracowując strategię kształcenia dorosłych, należy uwzględnić kwestie równości płci. Podczas gdy w pewnych regionach w centrum uwagi powinny się znaleźć kobiety, w wielu krajach to właśnie udział mężczyzn w programach szkoleń dla dorosłych jest niższy, zwłaszcza w wypadku wspólnotowych programów szkoleń.

Sprawny sektor kształcenia dorosłych — założenia polityki

30. Popiera stanowisko Komisji Europejskiej, zgodnie z którym istnieje zasadnicza potrzeba zaangażowania władz lokalnych i regionalnych w pozytywne, symbiotyczne inicjatywy z zakresu kształcenia dorosłych, podejmowane wspólnie z innymi zainteresowanymi stronami, w celu zapewnienia możliwości zdobywania wiedzy przez osoby i grupy zagrożone i przy ich udziale.

31. Podkreśla, że kształcenie dorosłych jest ważnym instrumentem umożliwiającym łączenie różnych obszarów polityki na szczeblu lokalnym i regionalnym, np. kwestii dotyczących oświaty, rynku pracy, wzrostu i integracji oraz aspektów społecznych.

32. Popiera pogląd, że kształcenie w oparciu o pracę zapewnia pozytywną i gotową oprawę takich inicjatyw i może przyczynić się do wzmocnienia kształcenia na płaszczyźnie indywidualno-organizacyjnej, rozwoju umiejętności, wsparcia rozwoju organizacji zajmujących się kształceniem oraz tworzenia klimatu kształcenia ustawicznego, a także prowadzi do opracowania i realizacji skutecznych strategii zarządzania zmianą na różnych szczeblach.

33. Ponadto uważa, że miejsce pracy stanowi forum niezliczonych możliwości, gdzie uczestnicy kształcenia dorosłych znajdują się już na miejscu, oraz że działania niezbędne do

wspierania uczestnictwa w kształceniu w miejscu pracy będą uwarunkowane szeregiem zmiennych⁽¹⁾.

Sprawny sektor kształcenia dorosłych — badania naukowe

34. Zgadza się ze stwierdzeniem, będącym wynikiem procesu konsultacji dotyczących przedmiotowego planu działań, zgodnie z którym „wartości i korzyści, jakie płyną z sektora kształcenia dorosłych nie są zbyt dobrze rozpoznane, omówione czy opisane w literaturze fachowej — w porównaniu do innych dziedzin kształcenia”, i uważa, że zintegrowany i ukierunkowany proces badań mógłby wspomagać osiągnięcie pięciu kluczowych założeń, o których mowa w komunikacie w sprawie kształcenia dorosłych.

35. Z zadowoleniem przyjmuje korzyści dla realizacji celów planu działań, jakie będą płynąć z wysokiej jakości ukierunkowanych badań, ponieważ uważa, że „pętla informacyjna” obejmująca kształcenie, spostrzeżenia i materiały dla wszystkich zainteresowanych stron wzmocni podstawę skutecznego i sprawnego świadczenia usług z zakresu kształcenia dorosłych.

36. Uważa ponadto, że poprawa badań europejskich w obszarze „uczestników” pozwoli wyeliminować zależność od danych i analiz porównawczych z innymi systemów, w szczególności z systemu amerykańskiego, w celu zapewnienia odpowiednich rozwiązań w kwestii uczestnictwa w Unii Europejskiej.

37. Proponuje, aby w celu ukierunkowania poszczególnych elementów planu działań przeprowadzić w ramach procesu „pętli informacyjnej” badania dotyczące następujących zagadnień: identyfikacja i rola ewentualnych czynników wpływających na uczestnictwo lub brak uczestnictwa w kształceniu dorosłych w Europie, z uwzględnieniem ogólnych czynników kontekstowych i społecznych, powiązanych czynników zachowawczych i sytuacyjnych oraz indywidualnych postaw i skłonności; motywacje, style uczenia się i postawy uczących się Europejczyków wobec kształcenia dorosłych, zwrot z inwestycji (w kontekście finansowym, jednostkowym, społecznym, regionalnym, zawodowym itp.) w kształcenie dorosłych oraz wyobrażenia, postawy i spostrzeżenia grup docelowych w Europie o niskich wskaźnikach udziału, a także profil nauczycieli, którzy uczestniczą w formalnym procesie kształcenia dorosłych, ich szkolenie wstępne i ustawiczne.

Sprawny sektor kształcenia dorosłych — prawidłowe zarządzanie

38. Zauważa, że proces konsultacji dotyczący przedmiotowego komunikatu wykazał znaczenie prawidłowego zarządzania kształceniem dorosłych, które powinno charakteryzować się między innymi koncentracją na dorosłym uczącym się,

(¹) Zmienne te obejmują: (i) wcześniejsze doświadczenia w zakresie edukacji/postrzeganie tego procesu przez grupy docelowe; (ii) motywacje i style uczenia się uczestników; (iii) zakres i charakter partnerstwa w ramach forów edukacyjnych; (iv) zakres i jakość systemów wsparcia dla dorosłych, doradztwa, kształcenia partnerskiego; (v) zatwierdzenie i uznanie formalnego i nieformalnego kształcenia dorosłych w miejscu pracy; (vi) dostosowanie kształcenia dorosłych do potrzeb społecznych i osobistych uczestników oraz (vii) wykorzystanie szerokiej gamy innowacyjnych podejść do kształcenia, w szczególności takich aspektów, jak doradztwo i wsparcie partnerskie, sprzyjające kształceniu środowisko psycho-społeczne itp.

nowatorskimi metodami uczenia się, skuteczną analizą potrzeb szkoleniowych oraz planowaniem lokalnym i regionalnym, a także wskazano na potrzebę planowej i systematycznej koncepcji na każdym poziomie i w ramach każdego elementu formalnego i nieformalnego kształcenia dorosłych.

39. Z zadowoleniem przyjmuje skoncentrowanie uwagi na dorosłym uczącym się w części komunikatu poświęconej prawidłowemu zarządzaniu oraz popiera uznanie wartości regionalnego i lokalnego wkładu w partnerstwa na rzecz kształcenia dorosłych.

Sprawny sektor kształcenia dorosłych — świadczenie usług

40. Zgadza się ze stwierdzeniem, że w Europie liczącej 27 państw członkowskich wyzwaniem w dziedzinie kształcenia dorosłych jest „świadczenie usług”, które jednocześnie uwzględniają motywację, zainteresowania i potrzeby uczących się dorosłych, zaspokajają zapotrzebowanie wynikające ze zmian na rynku pracy, spełniają wymogi społeczne, a także mają na celu zniesienie i przełamanie wielowymiarowych barier na drodze do uczestnictwa dzięki wzajemnie powiązanim działaniom.

41. Zwraca uwagę na fakt, że skuteczne kontakty ze szkołami średnimi nie tylko umożliwiają efektywną pod względem kosztów ofertę szkoleniową, lecz także odgrywają istotną rolę w zapoznawaniu młodzieży z problematyką kształcenia dorosłych. W ten sposób młodzież dowiadyuje się wcześniej o istnieniu ośrodków kształcenia dla dorosłych, tak by w swoim czasie mogła z nich z powodzeniem skorzystać, zaspokajając swoje własne potrzeby.

42. Uważa, że połączenie zasobów przeznaczonych na kształcenie i szkolenie młodzieży i osób dorosłych pozwoliłoby reagować w sposób wszechstronny i elastyczny na zmiany popytu na siłę roboczą, na szczególne wymogi kształcenia dorosłych oraz zapotrzebowanie na wykwalifikowanych nauczycieli, a jednocześnie poprawić efektywność kosztową systemu oświaty.

43. Z zadowoleniem przyjmuje szereg środków przedstawionych w procesie konsultacji, które są związane z uczestnictwem w kształceniu dorosłych, ponieważ odzwierciedlają one międzynarodowe najlepsze praktyki, oraz proponuje:

- inicjatywę dotyczącą nabywania przez dorosłych umiejętności podstawowych w społeczności i w miejscu pracy (*Community-Workplace Adult Basic Skills*, CWABS) w celu lepszego wykorzystania kontekstu społecznego i zawodowego w kształceniu dorosłych;
- wsparcie europejskiej sieci lokalnych i regionalnych placówek kształcenia dorosłych, a także animatorów i doradców;
- zwiększenie dostępu do wyższej edukacji poprzez ułatwienie zdobywania „o jeden poziom wyższych” kwalifikacji dzięki innowacyjnym środkom mającym na celu ułatwienie uczestnikom kształcenia ustawicznego udziału w kształceniu w pełnym lub ograniczonym wymiarze.

44. Wyraża ubolewanie, że pomimo apelu Komisji Europejskiej o zapewnienie odpowiedniego poziomu finansowania i lepszego monitorowania sektora kształcenia dorosłych, ani sektor publiczny, ani prywatny nie inwestują w ten obszar wystarczających środków.

45. Wzywa do zwiększenia funduszy na istniejące i przyszłe programy w celu utrzymania ich potencjalnego wpływu w sektorze kształcenia dorosłych.

PLAN DZIAŁANIA

Analiza skutków reform we wszystkich sferach edukacji i szkoleń w państwach członkowskich dla sektora kształcenia dorosłych

46. Odnotowuje ścisły związek między kształceniem dorosłych a innymi (dobrze rozwiniętymi) sektorami procesu edukacji oraz faktem, że zaangażowanie w formalne/niefORMALNE kształcenie dorosłych nigdy nie jest zupełnie nowym doświadczeniem w życiu obywateli, lecz stanowi część procesu samodoskonalenia wnoszącego wartość dla całego społeczeństwa.

47. Z zadowoleniem przyjmuje rozwój krajowych ram kwalifikacji i uwzględnianie sektora kształcenia dorosłych oraz wyraża przekonanie, że ukierunkowana analiza takich tendencji w planie działania zapewni spójność i lepszy status kształcenia dorosłych w Europie.

Poprawa jakości usług świadczonych w sektorze kształcenia dorosłych

48. Dostrzega znaczenie zwiększania profesjonalizmu wśród pracowników z sektora kształcenia dorosłych, włączając w to nieustanne szkolenia związane z tą dziedziną. Pracownicy ci mają bezpośredni kontakt z uczącymi się dorosłymi i stanowią dla nich główne źródło wiedzy, a jakość nauczania, usług i metodologii nauczania ma zasadnicze znaczenie dla faktycznego przełożenia europejskiej retoryki politycznej o zwiększeniu i wzmocnieniu uczestnictwa w kształceniu dorosłych na rzeczywisty wzrost w tej dziedzinie.

49. Uważa, że należy zapewnić wiedzę personelu dydaktycznego na temat sektora przedsiębiorstw poprzez interakcję i elastyczną współpracę ze światem pracy.

50. Z zainteresowaniem oczekuje na określenie europejskich najlepszych praktyk w mającym się wkrótce ukazać badaniu na temat *zawodowego kształcenia dorosłych w Europie*, które posłuży za spójną podstawę do rozwoju „zawodowego”. Z zadowoleniem przyjmuje obszerność listy zainteresowanych stron i podmiotów zaangażowanych w kształcenie dorosłych.

Zwiększenie możliwości dorosłych w przekroczeniu kolejnego szczebla edukacji poprzez osiągnięcie kwalifikacji przynajmniej o jeden poziom wyższych niż posiadane poprzednio

51. Wyraża przekonanie, że środki umożliwiające przekroczenie kolejnego szczebla edukacji mogą mieć bardzo pozytywny wpływ na motywację i ciągły udział uczących się w procesie uczenia się przez całe życie. Uwzględniają one między innymi zmieniające się struktury demograficzne w Europie, aktywne wsłuchiwanie się w „głos samych uczących się” i wysokiej jakości informacje na temat kształcenia dorosłych, usługi doradcze i zasoby. Ważnym elementem dla wielu uczących się dorosłych jest indywidualne poczucie samorealizacji i własnej wartości wynikające z sukcesów w nauce (formalnej/niefORMALNEJ).

52. Uważa, że omawiany plan działania może stanowić pozytywny wkład w opracowanie projektów najlepszych praktyk w celu dotarcia do grup docelowych, a także można w nim przypisać większe znaczenie do wyników takich projektów jak Grundtvig. Proponuje również lepsze wykorzystywanie środków masowego przekazu w celu popularyzacji programów edukacyjnych, zwłaszcza wśród grup najtrudniej dostępnych.

Przyspieszenie procesu oceny i uznawania pozaformalnego i nieformalnego uczenia się w odniesieniu do grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji

53. Podkreśla, że poszerzenie pojęcia dorosłego uczącego się oznacza integrujące i rozwojowe uznanie i zatwierdzenie różnych umiejętności, „inteligencji”, kwalifikacji, kompetencji socjalnych i personalnych, doświadczenia itd. wszystkich obywateli europejskich. Stanowią one istotny wkład uczących się dorosłych w kontekście kształcenia. Sprawą istotną jest stworzenie możliwości uczenia się przez całe życie w taki sposób, aby tam, gdzie jest to możliwe, uczący się wykorzystywali nowe wiadomości, umiejętności i postawy w swoim bezpośrednim otoczeniu oraz dostosowywali je do swoich indywidualnych potrzeb.

54. Z zadowoleniem przyjmuje propozycje zawarte w planie działania dotyczące m.in. rozpoznawania najlepszych praktyk w dziedzinie uznawania i zatwierdzania wyników pozaformalnego i nieformalnego uczenia się, przy szczególnym uwzględnieniu kształcenia partnerskiego i wspólnego przygotowania ogólnych materiałów dydaktycznych, gdyż tego rodzaju uznanie i zatwierdzenie będzie działało motywująco na sektor, a zwłaszcza na samych uczących się dorosłych. Dlatego też potwierdzanie kwalifikacji powinno odbywać się na szczeblu lokalnym i regionalnym, przy udziale różnych sektorów zatrudnienia zarówno w określaniu zapotrzebowania na kompetencje, jak też w ich potwierdzaniu.

55. Dostrzega, że ogólne uznanie wcześniejszej nauki powinno mieć szczególne znaczenie w zwiększaniu i wzmacnianiu uczestnictwa starszych Europejczyków. Wyniki badań pokazują, że osoby starsze nie stanowią widocznej grupy w europejskich systemach kształcenia, zaś tendencje demograficzne wyraźnie wskazują na pilną potrzebę szkolenia tej grupy w sposób planowy i ukierunkowany.

56. Sądzi, że brak zaangażowania lub słabe zaangażowanie tej grupy ma istotny wpływ na samą grupę, a także na aspekty zdrowotne, społeczno-obywatelskie, ekonomiczne, kulturalne, międzypokoleniowe oraz kwestię spójności europejskiej. Najlepsze zasady i praktyki w gerontologii edukacyjnej muszą prowadzić do powstania rzeczywistego partnerstwa na rzecz kształcenia dorosłych w tej grupie, uznania i zatwierdzenia ich potrzeb szkoleniowych, aspiracji, osiągnięć, doświadczenia, motywacji, sposobów uczenia się, oczekiwań itd. oraz zmie-

żenia się z mitami i stereotypami dotyczącymi kształcenia osób starszych.

57. Wzywa do wspólnego zapewnienia możliwości zdobywania wiedzy, które są odpowiednio finansowane i prezentują wysoką jakość, w celu należytego uwzględnienia kognitywnych, fizycznych, motywacyjnych i dyspozycyjnych itp. aspektów kształcenia tej coraz ważniejszej grupy dorosłych uczących się w Europie.

58. Opowiada się za tym, by większa liczba osób mogła odnosić korzyści z zastosowania i wpływu technologii informacyjno-komunikacyjnych w dziedzinie kształcenia dorosłych.

59. Podkreśla, że istnieją ważne dowody na to, iż szybka ekspansja e-nauczania w Europie może prowadzić do nowych form nierówności społecznej, to jest do wykluczenia cyfrowego. Z badań wynika, że choć liczba osób, które mają dostęp do Internetu i regularnie z niego korzystają (na potrzeby kształcenia), stale rośnie w społeczeństwie europejskim, niemniej jednak pozostaje dość niska w różnych zagrożonych grupach.

60. Uważa, że nierówny dostęp do technologii informacyjno-komunikacyjnych nie poprawia istniejącej sytuacji, lecz zwiększa bariery dla uczestnictwa w programach kształcenia dorosłych. Termin „przepaść cyfrowa” określa wyraźne dysproporcje i znaczny brak równowagi w dostępie do technologii informacyjno-komunikacyjnych i korzystaniu z nich pod względem pokoleniowym, geograficznym, społeczno-ekonomicznym i płci. „Metody mieszane”, jakość doświadczeń z e-nauczaniem, bariery w dostępie do e-nauczania itp. są ważnymi aspektami skutecznego i wydajnego kształcenia dorosłych w Europie. Faktycznym zagadnieniem jest wykorzystanie możliwości stwarzanych przez nowe technologie, jak również infrastruktury oświatowej na szczeblu lokalnym i regionalnym, tak aby większa liczba osób mogła odnieść z nich korzyści.

Poprawa monitorowania sektora kształcenia dorosłych

61. Zgadza się, że niezdolność do wykazania korzyści, jakie przynosi kształcenie dorosłych, stanowi istotną trudność w tym obszarze oraz ma znaczne konsekwencje indywidualne, społeczne, ekonomiczne, polityczne, strukturalne i pod względem zasobów.

62. Uważa, że to nie proces zapisu ilościowych wejściowych i wyjściowych danych i ustaleń niczym w „czarnej skrzynce”, lecz raczej oparte na badaniach zobowiązanie dotyczące jakości i komunikacji może podnieść status i wartość kształcenia dorosłych w indywidualnych, lokalnych, regionalnych i krajowych postawach i działaniach. Poszukiwanie wspólnych sposobów rozumienia, „podstawowych zasad” itp. będzie pomocne w tym obszarze, a działania określone w komunikacie są w tym kontekście pożądane.

Bruksela, 19 czerwca 2008 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE